

γκαία εξαιτίας προσχώσεων που προέρχονται από απώλειες φορτοεκφορτώμενου υλικού, αλλά και άλλες αιτίες, ιδίως, συσσώρευση φερτών υλών, προσαμμώσεις, που οφείλονται σε θεομηνίες ή εξελίσσονται μέσω φυσικών διεργασιών, επιτρέπονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Λιμένων και Λιμενικής Πολιτικής του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, η οποία εκδίδεται ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου και την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού (Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων), εφόσον δεν έχει δοθεί κατά τη διαδικασία της λιμενικής εγκατάστασης. Στην ανωτέρω απόφαση του Γενικού Γραμματέα Λιμένων και Λιμενικής Πολιτικής ορίζεται και ο τρόπος διάθεσης του υλικού, που αποκομίζεται από τον καθαρισμό του πυθμένα της θάλασσας. Άδειες κατασκευής και χρήσης λιμενικών έργων που έχουν χορηγηθεί ισχύουν και για όλες τις παραπάνω εργασίες. Για την έναρξη των εργασιών απαιτείται προηγούμενη κοινοποίηση της απόφασης στην αρμόδια Λιμενική Αρχή.

14. Εφόσον ο παραχωρησιούχος συμφωνεί, με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να επιτραπεί η χρησιμοποίηση των έργων και των εγκαταστάσεων της περίπτωσης στ' της παραγράφου 2 και από τρίτες, εκτός από τον παραχωρησιούχο, επιχειρήσεις, που λειτουργούν νόμιμα, για ορισμένο χρονικό διάστημα και πάντως όχι μεγαλύτερο της τριετίας και για σκοπούς που προβλέπονται από τις παραγράφους 1, 2 και 3. Η απόφαση αυτή εκδίδεται ύστερα από προσκόμιση τεχνικής έκθεσης από τον αιτούντα και διατύπωση γνώμης από τα Υπουργεία Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και την αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία. Οι πιο πάνω γνώμες χορηγούνται μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών από την υποβολή του αιτήματος. Στην απόφαση υπολογίζεται και το αντάλλαγμα, σύμφωνα με το άρθρο 16Α, το οποίο βεβαιώνεται με πράξη της αρμόδιας Κτηματικής Υπηρεσίας και εισπράττεται σύμφωνα με της διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε.. Σε περίπτωση καθυστέρησης καταβολής του ανταλλάγματος ανακαλείται η απόφαση του πρώτου εδαφίου της παρούσας.

15. Το αντάλλαγμα χρήσης για την παραχωρούμενη έκταση, σύμφωνα με το παρόν άρθρο, υπολογίζεται σύμφωνα με το άρθρο 16Α, εκτός αν συντρέχει απαλλαγή σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 4 του άρθρου 15. Το αντάλλαγμα βεβαιώνεται με πράξη της αρμόδιας Κτηματικής Υπηρεσίας και εισπράττεται σύμφωνα με της διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε.. Σε περίπτωση καθυστέρησης καταβολής του ανταλλάγματος και παρόδου τριών (3) μηνών από την καθυστέρηση μιας δόσης του καθορισθέντος ανταλλάγματος, ο παραχωρησιούχος εκπίπτει αυτοδίκαια από την παραχώρηση. Για την αυτοδίκαιη έκπτωση από την παραχώρηση εκδίδεται πράξη του Υπουργού Οικονομικών, η οποία έχει διαπιστωτικό χαρακτήρα. Ειδικά για τις περιοχές στις οποίες έχουν ιδρυθεί Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών του ν. 4519/2018 (Α' 29), ποσοστό δύο τοις εκατό (2%) από το αντάλλαγμα αποδίδεται στο Πράσινο Ταμείο αποκλειστικά για τη χρηματοδότηση των αντίστοιχων ανωτέρω Φορέων, απαγορευόμενης ρητώς της μεταφοράς οποιουδήποτε ποσοστού του σε άλλους φορείς, ταμεία ή νομικά πρόσωπα.

16. Τα έργα του παρόντος άρθρου ανήκουν στο Ελληνικό Δημόσιο, το οποίο μπορεί να τα καταργεί ή να τα μετατρέψει οποτεδήποτε για λόγους δημοσίου συμφέροντος και ασφάλειας ή εθνικής άμυνας, χωρίς καμία υπο-

χρέωσή του για αποζημίωση ή καταβολή της δαπάνης κατασκευής και συντήρησης του κατασκευαστή και χρηστή τους. Η χρήση των έργων μπορεί να παραχωρείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, με αντάλλαγμα που ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 16Α, για ορισμένο χρόνο. Είναι δυνατή η παραχώρηση των έργων για ορισμένο χρόνο σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης χωρίς αντάλλαγμα, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν για κοινωνικές σκοπούς, αν για τη συνήθη χρήση τους ο φερέας διαχείρισης δεν εισπράττει αντάλλαγμα.

17. α) Επιτρέπεται η παραχώρηση, σύμφωνα με το παρόν άρθρο, του δικαιώματος χρήσης αιγιαλού, παραλίας, όχθης, παρόχθιας ζώνης, υδάτινου στοιχείου, πυθμένα και υπεδάφους του βυθού της θάλασσας, λιμνοθάλασσας, λίμνης και της κοίτης πλεύσιμου ποταμού για την εκτέλεση έργων δικτύων τηλεπικοινωνιών, ενέργειας, ύδρευσης, αποχέτευσης και βιολογικών καθαρισμών, ακόμα και αν στους ανωτέρω κοινόχρηστους χώρους υφίστανται έργα χωρίς άδεια ή καθ' υπέρβαση αυτής.

β) Στην υποβαλλόμενη τεχνική μελέτη του προς κατασκευή έργου πρέπει να περιγράφεται αναλυτικά και η διαδικασία απαιτούμενης αποκατάστασης του στην περίπτωση που τα υφιστάμενα παράνομα έργα δεν αδειοδοτηθούν και κριθούν κατεδαφιστέα σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

18. Διατάξεις που αφορούν την προστασία της ποιότητας και της ποσότητας των υδάτων, σύμφωνα με τις οποίες είναι απαραίτητη η έκδοση άδειας και από τις αρμόδιες για την προστασία της ποιότητας και της ποσότητας των υδάτων ή και άλλες αρχές, εξακολουθούν να ισχύουν.»

Άρθρο 34

Προσθήκη άρθρου 14Α στον ν. 2971/2001

Στον ν. 2971/2001 μετά το άρθρο 14 προστίθεται άρθρο 14Α ως εξής:

«Άρθρο 14Α

Αδειοδότηση παραχώρησης χρήσης υφισταμένων άνευ αδειάς ή καθ' υπέρβαση αυτής κατασκευών

1. α) Έργα των άρθρων 12, 12Α και των παραγράφων 1, 2 και 3 του άρθρου 14 που έχουν κατασκευαστεί μέχρι τις 28.7.2011 στον αιγιαλό, την παραλία, την όχθη, την παρόχθια ζώνη, το υδάτινο στοιχείο, τον πυθμένα και το υπεδάφος του βυθού της θάλασσας, λιμνοθάλασσας, λίμνης και κοίτης πλεύσιμου ποταμού χωρίς να υφίσταται απόφαση παραχώρησης της χρήσης, ανεξαρτήτως της έκδοσης πρωτοκόλλου κατεδάφισης μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος άρθρου, μπορούν να λάβουν παραχώρηση χρήσης με αιτιολογημένη απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, εκτός από εκείνα που προβλέπονται στο άρθρο 86 του ν. 4504/2017, ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου προς την αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία μέσα σε δύο (2) έτη από την έναρξη ισχύος του παρόντος. Στη ρύθμιση του προηγούμενου εδαφίου περιλαμβάνονται ξενοδοχειακές μονάδες, που έχουν κατασκευαστεί από το Δημόσιο, τον Ε.Ο.Τ. ή για λογαριασμό του ή των οποίων το Δημόσιο ή ο Ε.Ο.Τ. είχαν τη διαχείριση ή έργα που είναι ουσιωδώς απαραίτητα για τη λειτουργία των εν λόγω ξενοδοχειακών μονάδων του Ε.Ο.Τ.. Επίσης, υπάγονται και οι αυθαίρετες κατασκευές που εξυπηρετούν τη λειτουργία των μονάδων υδατοκαλλιέργει-

ας, για τις οποίες έχει γίνει υπαγωγή στις διατάξεις είτε του άρθρου 121 του ν. 4495/2017 είτε της περίπτωσης α' της παρ. 19 του άρθρου 23 του ν. 4178/2013 (Α' 174).

Η ρύθμιση του πρώτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου δεν εφαρμόζεται για κατοικίες κάθε είδους, καταστήματα κάθε είδους, συμπεριλαμβανόμενων εμπορικών και υγειονομικού ενδιαφέροντος, με τα παραρτήματα και προσαρτήματά τους, κάμπινγκ, τουριστικά καταλύματα γενικά και ξενοδοχειακές μονάδες, εκτός των αναφερομένων στο προηγούμενο εδάφιο, καθώς και για τους τουριστικούς λιμένες του ν. 2160/1993.

Για την αδειοδότηση ακολουθείται η διαδικασία των παραγράφων 6 επ. του άρθρου 14, με εξαίρεση την εγγραφική επιστολή της περίπτωσης στ', επιπλέον δε, υποβάλλονται από τον αιτούντα οπωσδήποτε φωτογραφίες και χάρτης της ευρύτερης περιοχής με την ακριβή θέση του έργου και δημόσια έγγραφα και αεροφωτογραφίες συνοδευόμενες από υπεύθυνη δήλωση του μηχανικού, από τα οποία να προκύπτει ο χρόνος κατασκευής και η έκταση των προς παραχώρηση της χρήσης ή εξαίρεση από την κατεδάφιση έργων, καθώς και κάθε άλλο πρόσφορο αποδεικτικό μέσο, ρητώς εξαιρουμένων των μαρτύρων και του όρκου.

β) Αν τα έργα δεν λάβουν την παραχώρηση χρήσης, σύμφωνα με την ανωτέρω διαδικασία θεωρούνται αυθαίρετα και κατεδαφιστέα, εκδιδομένης σχετικής διαπιστωτικής πράξης του Υπουργού Οικονομικών. Για την κατεδάφιση ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 27. Αν η αίτηση της αδειοδότησης ή εξαίρεσης από την κατεδάφιση απορριφθεί, το παράνομο έργο κατεδαφίζεται με δαπάνη του αιτούντος και επιβάλλεται, για όσο χρόνο δεν κατεδαφίζεται, αποζημίωση αυθαίρετης χρήσης. Αν η κατεδάφιση γίνει από υπηρεσίες του Δημοσίου, το κόστος επιβαρύνει τον αυθαίρετο χρήστη του έργου και εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε..

γ) Στα έργα και κατασκευές που λαμβάνουν παραχώρηση χρήσης με βάση τις περιπτώσεις α' και β' επιτρέπονται οι εργασίες συντήρησης ή επισκευής τους με τις διαδικασίες του άρθρου 14.

2. α) Προϋπόθεση για την παραχώρηση της χρήσης των έργων, είναι η καταβολή ή ο νόμιμος διακανονισμός της αποζημίωσης αυθαίρετης χρήσης που καθορίζεται από την αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία για την αυθαίρετη και παράνομη χρήση της έκτασης για το προηγούμενο χρονικό διάστημα και μέχρι πέντε (5) έτη αναδρομικά, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Η κατ' έτος αποζημίωση αυθαίρετης χρήσης ορίζεται σε ποσό αντίστοιχο με το εφεξής καταβαλλόμενο ετήσιο αντάλλαγμα για τη χρήση του χώρου του έργου, προσαυξημένο κατά το ένα τρίτο (1/3) του ποσού αυτού. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται ο τρόπος με τον οποίο η καταβαλλόμενη προσαύξηση διατίθεται για την προστασία και αποκατάσταση της κοινοχρησίας επί των κοινοχρηστών χώρων αιγιαλού και παραλίας. Η εξόφληση της αποζημίωσης μπορεί να γίνει: αα) εφάπαξ, με καταβολή του πενήντα τοις εκατό (50%) του οφειλόμενου ποσού, ή ββ) με άτοκες δόσεις επί του αρχικώς βεβαιωμένου ποσού και διαγραφή προσαυξήσεων. Η ρύθμιση του προηγούμενου εδαφίου δεν αφορά την προσαύξηση του ενός τρίτου (1/3) της αποζημίωσης, η οποία καταβάλλεται εφάπαξ. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται ο αριθμός των δόσεων και κάθε σχετικό θέμα εξόφλησης της αποζημίωσης αυθαίρετης χρήσης. Από την καταβολή αποζημίωσης αυθαίρετης χρήσης εξαιρούνται

έργα υποδομών ή κοινής ωφέλειας που αφορούν κοινόχρηστα αγαθά εφόσον αποδεδειγμένα έχουν κατασκευασθεί πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου από φορείς της Κεντρικής Διοίκησης, όπως αυτοί προσδιορίζονται στο άρθρο 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), είτε από Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, είτε από νομίμως λειτουργούσες επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας εφόσον ανήκουν αποκλειστικά ή κατά πλειοψηφία στο Δημόσιο ή σε Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, με την προϋπόθεση το πρωτόκολλο καθορισμού αποζημίωσης αυθαίρετης χρήσης να μην έχει επικυρωθεί δικαστικά ή να μην έχει βεβαιωθεί ταμειακά η αποζημίωση.

β) Από την κατάθεση της αίτησης για την παραχώρηση της χρήσης και μέχρι την ολοκλήρωση της σχετικής διαδικασίας αναστέλλεται : αα) η εκτέλεση των πρωτοκόλλων κατεδάφισης, εκτός αυτών που κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης έχουν καταστεί τελεσίδικα, και διοικητικής αποβολής και η έκδοση νέων, καθώς και ββ) η έκδοση νέων πρωτοκόλλων καθορισμού αποζημίωσης αυθαίρετης χρήσης και η επιβολή νέων προστίμων για τα προς παραχώρηση της χρήσης με την παρούσα διαδικασία έργα και για όσο χρόνο διαρκεί αυτή.

γ) Η διετής αποκλειστική προθεσμία της παραγράφου 1, καθώς και η αναστολή των μέτρων της περίπτωσης β', αναστέλλουν την παραγραφή των απαιτήσεων και δικαιωμάτων του Ελληνικού Δημοσίου, καθώς και την παραγραφή των ποινικών αδικημάτων που σχετίζονται με την κατασκευή και χρήση των έργων και εγκαταστάσεων του παρόντος και την αναγκαστική είσπραξη των επιβληθέντων προστίμων και αποζημιώσεων. Κατά τη διάρκεια της ανωτέρω διετούς αποκλειστικής προθεσμίας και κατά το διάστημα που εκκρεμεί η απόφαση επί της υποβληθείσας αίτησης για παραχώρηση της χρήσης, αναστέλλεται η πρόοδος των ποινικών διαδικασιών που σχετίζονται με την κατασκευή και χρήση των έργων και εγκαταστάσεων του παρόντος. Αν απορριφθεί για οποιονδήποτε λόγο η αίτηση παραχώρησης της χρήσης, τότε λαμβάνονται και εκτελούνται όλα τα μέτρα, η έκδοση των οποίων είχε ανασταλεί.

3. Με την απόφαση περί παραχώρησης της χρήσης των έργων παραχωρείται και η χρήση του χώρου των κατασκευών ή έργων. Η παραχώρηση γίνεται πάντοτε με αντάλλαγμα, που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 16Α, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις διατάξεις του παρόντος νόμου. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού, του ανταλλάγματος μπορεί να εξαιρεθούν ή να επιβληθεί μειωμένη καταβολή του για έργα υποδομής ή κοινής ωφέλειας που αφορούν κοινόχρηστα αγαθά και ανήκουν στο Δημόσιο ή σε Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού ή σε Ν.Π.Δ.Δ., από την χρήση των οποίων ο κύριος του έργου ή ο φορέας διαχείρισης δεν εισπράττει αντάλλαγμα ή το εισπραττόμενο αντάλλαγμα δεν υπερβαίνει την αναγκαία για την συντήρηση του έργου δαπάνη.

4. Ο χώρος των κατασκευών ή έργων για τα οποία έχει ήδη εκδοθεί άδεια με τις παραγράφους 9 και 10 του άρθρου 27, παραχωρείται εφεξής κατά χρήση έναντι ανταλλάγματος, που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 16Α, εκτός αν πρόκειται για έργα υποδομής ή κοινής ωφέλειας που αφορούν κοινόχρηστα αγαθά, ανήκουν στο Δημόσιο ή σε Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού ή σε Ν.Π.Δ.Δ. και από τη χρήση των οποίων ο κύριος του έργου ή ο φορέας διαχείρισης δεν εισπράττει αντάλλαγμα ή το εισπραττόμενο αντάλλαγμα δεν υπερβαίνει την αναγκαία για

την συντήρηση του έργου δαπάνη. Για την παραχώρηση του προηγούμενου εδαφίου υποβάλλεται αίτηση από τον ενδιαφερόμενο μέσα σε αποκλειστική προθεσμία έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, διαφορετικά θεωρείται αυθαίρετος χρήστης και λαμβάνονται σε βάρος του τα προβλεπόμενα μέτρα.

5. Έργα που υλοποιήθηκαν στον αιγιαλό, στην παραλία και στον συνεχόμενο ή παρακείμενο θαλάσσιο χώρο πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος άρθρου από νομίμως λειτουργούσες επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας και αφορούν τοποθέτηση υποθαλάσσιων καλωδίων θεωρούνται νόμιμα και εκδίδεται σχετική διαπιστωτική πράξη από την αρμόδια Υπηρεσία της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών. Την ευθύνη για την απόδειξη του χρόνου και του φορέα κατασκευής και την καταγραφή του έργου την έχει ο αιτών. Στην περίπτωση αυτή υπάρχει απαλλαγή από την καταβολή αποζημίωσης αυθαίρετης χρήσης. Για τη συντήρηση ή επισκευή των έργων της παρούσας εφαρμόζεται η διαδικασία της παραγράφου 11 του άρθρου 14.

6. Η παραχώρηση της χρήσης έργων και εγκαταστάσεων, που έχουν εκτελεσθεί μη νόμιμα εντός του αιγιαλού, παραλίας, όχθης ή παρόχθιας ζώνης, υδάτινου στοιχείου, πυθμένα και υπεδάφους του βυθού της θάλασσας, λιμνοθάλασσας, λίμνης και κοίτης πλεύσιμου ποταμού είτε από νομίμως λειτουργούντα ναυταθλητικά σωματεία, αναγνωρισμένα από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού είτε από την ίδια τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού γίνεται, κατ' εξαίρεση, με τη διαδικασία που προβλέπεται από το άρθρο 18Α.

7. Αν υφίσταται άμεσος κίνδυνος για την ανθρώπινη υγεία ή για το περιβάλλον λόγω βλάβης ή φθορών σε υφιστάμενες λειτουργούσες εγκαταστάσεις και έργα, για τα οποία έχει ήδη υποβληθεί αίτηση για την παραχώρηση της χρήσης σύμφωνα με την παράγραφο 1, για την εκτέλεση των επείγουσών εργασιών επισκευής, προς αποτροπή του κινδύνου, ακολουθείται η διαδικασία της παραγράφου 11 του άρθρου 14.»

Άρθρο 35

Τροποποίηση του άρθρου 15 του ν. 2971/2001

Το άρθρο 15 του ν. 2971/2001 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 15

1. Απαγορεύεται η παραχώρηση της αποκλειστικής χρήσης του αιγιαλού, της παραλίας, της όχθης, της παρόχθιας ζώνης, του υδάτινου στοιχείου, του πυθμένα και του υπεδάφους του βυθού της θάλασσας, λιμνοθάλασσας, λίμνης και της κοίτης πλεύσιμου ποταμού, εκτός αν επιβάλλεται για λόγους υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος, εθνικής άμυνας, δημόσιας τάξης, ασφάλειας, προστασίας αρχαιοτήτων, υγείας ή προστασίας του περιβάλλοντος.

2. Με την επιφύλαξη του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 2 είναι δυνατή η παραχώρηση της χρήσης του αιγιαλού, της παραλίας, της όχθης, της παρόχθιας ζώνης, του υδάτινου στοιχείου, του πυθμένα και του υπεδάφους του βυθού της θάλασσας, λιμνοθάλασσας, λίμνης και της κοίτης πλεύσιμου ποταμού σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος.

3. Οι παραχωρήσεις του αιγιαλού, της παραλίας, της όχθης, της παρόχθιας ζώνης, του υδάτινου στοιχείου, του

πυθμένα και του υπεδάφους του βυθού της θάλασσας, λιμνοθάλασσας, λίμνης και της κοίτης πλεύσιμου ποταμού υπόκεινται πάντοτε σε μονομερή ανάκληση από το Δημόσιο για λόγους υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος, εθνικής άμυνας, δημόσιας τάξης, ασφάλειας, δημόσιας υγείας, προστασίας αρχαιοτήτων και προστασίας του περιβάλλοντος, εφαρμογής των τοπικών χωρικών σχεδίων και του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδίου, όπως αυτό ορίζεται στον ν. 4546/2018 (Α' 101), καθώς και για την αποκατάσταση του κοινόχρηστου χαρακτήρα τους, αζημίως για το Δημόσιο.

4. Για την παραχώρηση της χρήσης του αιγιαλού, της παραλίας, της όχθης, της παρόχθιας ζώνης, του υδάτινου στοιχείου, του πυθμένα και του υπεδάφους του βυθού της θάλασσας, λιμνοθάλασσας, λίμνης και της κοίτης πλεύσιμου ποταμού καταβάλλεται αντάλλαγμα. Κατ' εξαίρεση, μπορεί ο Υπουργός Οικονομικών να αποφασίζει την χωρίς αντάλλαγμα παραχώρηση, για την εκτέλεση έργων δημόσιας ωφέλειας ή για την εκτέλεση εκδηλώσεων εκπαιδευτικού, ερευνητικού, αθλητικού ή πολιτιστικού περιεχομένου βραχείας χρονικής διάρκειας, αποκλειστικά σε υπηρεσίες του Δημοσίου, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού και νομικά Πρόσωπα του ν. 3429/2005 (Α' 314). Σε περίπτωση παραχώρησης έναντι ανταλλάγματος, το αντάλλαγμα ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 16Α μειωμένο κατά δέκα τοις εκατό (10%). Στην πράξη παραχώρησης περιλαμβάνονται όροι χρήσης που διασφαλίζουν την ελεύθερη πρόσβαση του κοινού. Με τις πράξεις παραχώρησης τίθενται από τη Διοίκηση όροι και προϋποθέσεις για τη χρήση συγκεκριμένων εκτάσεων και για περιορισμένη χρονική διάρκεια χρήσης. Επίσης, μπορεί να τίθενται περιορισμοί για λόγους επιτακτικού δημοσίου συμφέροντος που αφορά την εθνική άμυνα και δημόσια ασφάλεια, άλλη δημόσια ανάγκη ή την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.

5. Όταν στην παραχωρούμενη έκταση περιλαμβάνονται αρχαιολογικοί χώροι, μνημεία και ιστορικοί τόποι απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού. Όταν στην παραχωρούμενη έκταση περιλαμβάνονται προστατευόμενες περιοχές, απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

6. α) Με την επιφύλαξη του άρθρου 14 του ν. 3986/2011 (Α' 152), οι πράξεις παραχώρησης είναι προσωποπαγείς. Ο παραχωρησιούχος δεν επιτρέπεται να μεταβιβάσει μερικά ή ολικά το δικαίωμα, που αποκτά με την πράξη παραχώρησης σε άλλον, ή να συνάψει οποιαδήποτε σχέση γι' αυτό με ή χωρίς αντάλλαγμα, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε άλλες διατάξεις του παρόντος νόμου.

β) Αν ο παραχωρησιούχος είναι Ο.Τ.Α. α' βαθμού, είναι, κατ' εξαίρεση, δυνατή η περαιτέρω παραχώρηση προς τρίτους με αντάλλαγμα που υπολογίζεται σύμφωνα με το άρθρο 16Α και με την τήρηση των διατάξεων του παρόντος νόμου.

γ) Οι Ο.Τ.Α. α' βαθμού είναι υποχρεωμένοι, εκ των παραχωρουμένων σ' αυτούς κοινόχρηστων χώρων αιγιαλού, παραλίας, όχθης, παρόχθιας ζώνης, υδάτινου στοιχείου, πυθμένα και υπεδάφους του βυθού θάλασσας, λιμνοθάλασσας, λίμνης και κοίτης πλεύσιμου ποταμού, να παραχωρούν κάθε χρόνο το δέκα τοις εκατό (10%), κατά προτεραιότητα, με κριτήρια κοινωνικά, εντοπιότητας ή σε επιχειρήσεις μορφών κοινωνικής οικονομίας και με α-